

generaldebat her i Folketinget om hvidbogen og om den færøsk-danske problematik, for vi skal jo helst nå frem til et godt resultat for begge parter.

Når det kommer til grundloven, er der ret så stærke meninger og fagligt begrundede synspunkter i hvidbogen om, at en udtrædelse af rigsfællesskabet for Færøernes vedkommende ikke kræver en ændring af den danske grundlov, at den danske grundlov er rummelig nok uden først at skulle ændres her i huset og så til folkeafstemning bagefter, at udmeldingen af Færøerne af rigsfællesskabet godt kan foregå uden en grundlovsændring; men det bør også diskuteres her i salen på baggrund af hvidbogen.

Jóannes Eidesgaard (FÆR):

Færøsk presse understregede i en af de første kommentarer til statsministerens redegørelse i tirsdags, at det nok var den længste omtale, Færøerne havde fået i en åbningstale – hele fire et halvt minut tog det – men forklaringen er, som det også bliver sagt i talen, at Færøernes forhold til Danmark vil komme til at sætte sit tydelige præg på den politiske dagsorden i det folketingsår. Og jeg vil også udtrykke mit håb herom, således at forholdet mellem Færøerne og Danmark ikke længere skal stå øverst eller næsten være eneste punkt på den færøske dagsorden.

I en af de mange kommentarer, som dansk presse er kommet med, blev der sagt, at der specielt var to områder i talen, der pegede opad, fordi statsministeren netop dér havde givet krystallklare udmeldinger. Det ene var Danmarks forhold til ØMU'en, mens det andet var vedrørende den danske holdning til en eventuel færøsk suverænitæt og eventuelle muligheder for en udvikling af færøsk selvstyre inden for rigsfællesskabet. Og det er selvfølgelig den del, som jeg vil kommentere lidt på.

Hvorfor har man oprindeligt stiftet politiske partier? Har det været, fordi man har haft fælles holdninger til alverdens problemer, eller har det været, fordi man har været enig om en grundholdning til de basale samfundsforhold? Har det ikke altid været sådan, at man først har været enig om det politiske fundament, hvorefter man har udbygget det politiske program i takt med kravet om en stillingtagen til samfundsudviklingen? Og er det ikke også sådan, at de nye holdninger gerne skal bygge på det oprindeligt politiske fundament?

De færøske partier er i så henseende ikke nogen undtagelse. I 1906 fik vi først Sambandspartiet, der oprindeligt gik ind for et meget tæt forhold til Danmark, mens Selvstyrepatriet fra samme tid gerne så det færøske selvstyre udviklet. Deres grundholdninger har efter 90 år ikke ændret sig nævneværdigt. Folkeflokket, som er det mest borgerlige parti på Færøerne, og hvor netop den borgerlige politik er fundamentet, går ind for det, de kalder radikalt selvstyre, hvad det så end betyder. Republikanerne stiftede deres parti som en reaktion efter folkeafstemningen i 1946, og det, der har været deres fælles sag, har været ønsket om en total løsrivelse fra Danmark.

Et politisk fundament, der kun bygger på forholdet mellem Færøerne og Danmark, giver jo ikke enstemmige svar på den økonomiske politik, på samme måde som en politik, der bygger på det økonomiske fundament, ikke altid giver enstemmige svar på forholdet mellem Færøerne og Danmark.

Forholdet til Danmark gør, at vi ud over det traditionelle akse-system med venstre- og højrepartier desuden har en anden akse om de forfatningsmæssige relationer, altså et politisk system med en dobbelt akse. Det giver så flere kombinationsmuligheder, når man skal danne landsstyre, hvor landsstyrets sammensætning afhænger af, hvad der står øverst på dagsordenen. Og det nuværende landsstyre har som hovedpunkt i sit regeringsgrundlag en udtræden af rigsfællesskabet.

Socialdemokratiet, der blev stiftet i 1925, var et parti, som heller ikke dengang fokuserede særlig meget på forholdene mellem Færøerne og Danmark, men derimod fik den sociale dimension ind i færøsk politik, et parti, der gik ind for solidaritet i et samfund, hvor mennesker fik en tryghed og en frihed til selv at tilrettelægge deres eget liv, og hvor alle fik muligheden. Denne grundholdning har ikke ændret sig siden, men er stadig vores fundament, hvorpå alle vores øvrige beslutninger og holdninger hviler, også når det drejer sig om en stillingtagen til det fremtidige forhold mellem Færøerne og Danmark.

Spørgsmålet, vi stiller os selv, er: Hvilke forfatningsmæssige relationer giver de bedste muligheder for at bevare og udbygge et færøsk velfærdssystem? Hedder svaret suverænitæt, eller hedder svaret fortsat rigsfællesskab? Suverænitæt er ikke for os et mål i sig selv, og rigsfællesskabet er heller ikke et mål i sig selv, men